

Bc. Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání – maior, minor

Ke SZZ je vhodné si připravit na flash disku obrazový materiál ke všem otázkám.

SZZ jsou z výtvarné výchovy a vysvětlovat otázku na obraze je více než vhodné, pracujeme přeci především s vizuálními informacemi.

1) Ke každé otázce z dějin umění si vytvořte složku, do které vložíte k otázce 10-16 obrázků. Při zkoušce promítnete komisi obrázky ve složce jako ikony a zkoušející hned vidí, která díla jste si vybral. Díla vybírejte tak, aby bylo možné představit Vaše pojetí otázky. Na první pohled je toto pojetí při prezentaci děl vedle sebe zkušené komisi zřejmé. Vizuální materiál Vám značně pomůže verbalizovat otázku.

2) Obrazový materiál k otázkám didaktickým či praktickým je také vhodné si připravit. Vítané jsou příklady odučených úkolů z praxe, myšlenkové mapy dané otázky, příklady uměleckých děl, technik a vlastně cokoliv vizuálního, na čem lépe představíte názorně obsah otázky.

Dějiny a teorie umění a vizuální kultury

1. Blíže k materii – Interpretace výtvarného díla a analýza výtvarného díla, jejich možnosti i omezení

Individuální přístupy k interpretaci uměleckého díla (analýza – interpretace – hodnocení). Přístupy formální, obsahové, strukturální, psychologické, atd. Dobové přístupy a možnosti interpretace umění od antiky po 19. století doplněné o interpretační přístupy od počátku 20. století do současnosti.

2. Umění starověkého světa

Pravěké umění a jeho reflexe. Prehistorické a primitivní národy. Starověký blízký východ, Egypt a Kréta. Řecký zázrak – geometrické období, umění městských států, klasické Řecko, pozdní klasicismus. Architektura, sochařství, malířství, umělecké řemeslo. Výraz a pohyb – umění doby Alexandra Makedonského a helénismus. Etruské a římské umění – umění pro věčnost, dynamika terakoty a bronzu, architektura, sochařství, malířství, řecké kopie, portréty, mozaiky, reliéf. Mysl v jeskyni: umění jako součást náboženství. Soudobé interpretační přístupy k nejstarším uměleckým projevům člověka (D. Lewis-Williams). Počátky teoretické reflexe umělecké tvorby v období antiky (Platón, Aristotelés, Plinius st. a teorie "mimésis"). Základní přehled o daném tématu, znalost předních tvůrců a jejich děl v kulturně historických souvislostech.

3. Na prahu nové doby – raně křesťanské, židovské, islámské, raně středověké umění, na cestě ke gotice

Raně křesťanské a židovské umění, Byzanc – Kánon a dialog. Islám – vývoj, základní periodizace, klasický styl a architektura, tři pozdní říše, proměny v islámském umění. Raný středověk – anglosaské umění, irské a severské umění, karolinská renesance a otonská renesance. Vzájemné stýkání a potýkání. Románské umění v Evropě a na našem území: architektura, nástěnná a knižní malba, sochařství, umění spjaté s mnišskými řády, románské sochařství, románské malířství, sochařství doby Přemyslovců. Symbolicko-alegorické pojetí světa ve středověkém umění (U. Eco). Základní přehled o daném tématu, znalost předních tvůrců a jejich děl v kulturně historických souvislostech.

4. Vrcholný středověk

Gotika a její formy na našem území a v Evropě. Architektura, nástěnná a knižní malba, sochařství, umění spjaté s mnišskými řády, knižní a nástěnná malba 13. a první poloviny 14. století, malířství 14. století, iluminované rukopisy doby Karla IV., sochařství doby Lucemburků, sochařství a malířství pozdní gotiky. Itálie 13. – 14. století a umělecké inovace v Evropě 15. století. Vzestup žebavých řádů a vizuálního umění v Itálii, toskánská malba, severní Itálie; dvorské umění, městská centra a nové umění, umění pozdního 15. století v Nizozemí a jeho ohlasy v Evropě. Ikonografická a ikonologická interpretace uměleckého díla: umělecké dílo coby prostředník ideje (E. Panofsky) a role středověkého obrazu: možnosti interpretace z pohledu současných teorií umění (M. Bartlová). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

5. Renaissance, manýrismus a ohlasy reformace ve výtvarném umění

Raná a vrcholná italská renesance, architektura, malba, sochařství. Florencie v 15. století, paláce, sochařství a malba v medicejské Florencii, vrcholná renesance v Miláně a Florencii, probuzení Říma, Benátky. Pozdní renesance a manýrismus v Itálii 16. století. Pozdní renesance ve Florencii: církve, dvůr a manýristické umění. Reformovaný Řím. Severoitalská renesance a její centra: Parma, Cremona, Benátky. Renaissance, manýrismus a reformace v záalpském umění. Francie, Španělsko, střední Evropa, Anglie a Nizozemí. Umění a doba Rudolfa II. Pražské umělecké centrum, transfery uměleckých děl a obchod s uměním. Změna vizuálního

kódu v období renesance: sociologické interpretace umění (P. Francastel) a umění renesance v pohledu kulturněhistorické interpretace (J. Burckhardt). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

6. Svět barokní

Nástup baroku v Itálii a Španělsku. Architektura, malířství a sochařství na Apeninském poloostrově a španělská malba. Nizozemské baroko. Flandry, Holandská republika, trh s uměním a žánr jako téma umělecké specializace. Francie a Anglie pod vlivem barokního umění. Malířství, sochařství a grafická produkce ve stylu Ludvíka XIV, barokní architektura ve Francii. Anglické baroko v architektuře, malbě a sochařství. Fenomén „českého baroku“ v širších souvislostech malba a grafická, produkce, architektura, štuk a sochařství. Barokní princip: interpretace zákonitostí vývoje stylu (V. Birnbaum). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

7. Doba rokoka

Rokoko. Zrození rokoka a jeho východiska. Francie a ohlas rokoka v západní Evropě. Umělecká produkce v centrální Evropě v době rokoka. Architektura, závěsná, nástěnná, nástropní malba, sochařství a štuk. Vídeňská škola I. - komparativní a formalistický přístup (A. Riegl). Základní přehled o daném tématu, znalost předních tvůrců a jejich děl v kulturně historických souvislostech. Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

8. Zrození světa vědy – umění v době osvícenství. Neoklasicismus v Římě, Británii, Francii, Itálii a střední Evropě. Romantismus v Římě a raný romantismus v Británii

Romantismus v Německu, Americe, Francii, Španělsku a střední Evropě. Malba, architektura, sochařství. Vídeňská škola II. – umělecké dílo v kontextu dobové kultury (M. Dvořák). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

9. Nové směry versus tradiční pojetí. Secese

Předchůdci a zrození impresionismu ve Francii a jeho recepce v českém umění. Realismus, impresionismus a prerafaelité. Post-impresionismus, expresionistické tendence v evropském umění a symbolismus. Secese a hledání moderního designu. Stěžejní dílo E. H. Gombricha a jeho teorie dějin vnímání. Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

10. Umění a technologie

Fotografie jako zdroj masové umělecké produkce. Architektura ve službách průmyslové revoluce – počátky moderní architektury. Vliv psychologie na přístupy k interpretaci uměleckého díla: psychoanalýza (S. Freud) a kolektivní nevědomí, archetyp, symbol (C.G. Jung). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

11. Na cestě k abstrakci

Reflexe kubismu v umění s vazbami k našemu území: kubistická architektura a užité umění, surrealismus a artificialismus. Umělecké dílo jako produkt společenského kontextu: sociologické přístupy (M. Baxandall, P. Bourdieu). Základní přehled o daném tématu, znalost předních tvůrců a jejich děl v kulturně historických souvislostech.

12. Umění mezi válkami

Bauhaus a užité umění. Meziválečná architektura a umění do 2. světové války uplatněná na našem území. Snaha o komplexní přístup: interdisciplinární přístupy k interpretaci (M. Schapiro). Základní přehled o daném tématu, znalost předních tvůrců a jejich děl v kulturně historických souvislostech.

13. Vstříc modernismu

Dědictví surrealismu, abstraktní expresionismus, tachismus. Pop-art – Velká Británie a USA. Nový realismus, Fluxus, akční a experimentální umění 60. let. Postmodernismus, umění v kontextu a public art. Snaha o komplexní přístup: interdisciplinární přístupy k interpretaci (M. Schapiro) a viditelné a neviditelné: fenomenologický přístup k interpretaci (M. Merleau-Ponty). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

14. Poválečný vývoj výtvarného umění na území Čech, Moravy a Slezska

České umění po II. světové válce – navázání na avantgardu. České umění v 60. - 70. letech. Informel, nová figurace, umění v krajině, happening atd. Funkcionální interpretace: umění jako symbolický systém (N. Goodman). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.

15. Zrození nového počátku a jeho kořeny

České umění 80. let. Nástup postmoderního umění, hlavní představitelé

9. České umění 90. let, umělecké iniciativy, public art. Současné tendence v evropském a českém výtvarném umění. Feminismus a re-interpretace dějin umění (L. Nochlin, L. Lippard), interpretace v době postmodernismu: pluralita nebo absence kritérií? (J. F. Lyotard, R. Krauss). Základní přehled o daném tématu prezentovaný prostřednictvím děl předních tvůrců v kulturně historických souvislostech.